

10.7.2020

OKV/103/10/2020
OKV/103/10/2020-OKV-2

(OKV/877/1/2019)

ASIA Oleskelulupahakemuksen käsittelyn viipyminen

KANTELU

Kantelija arvostelee oikeuskanslerille 16.5.2019 osoittamassaan englanninkielisessä kirjoituksessa ja tämän jälkeen mm. eri ministeriöille ja tasavallan presidentille osoittamissaan lisäkirjoituksissa Maahanmuuttoviraston menettelyä puolisonsa perhesideperusteisen oleskelulupa-asian käsittelyssä. Erityisesti hän arvostelee 18.10.2018 vireille saatetun lupahakemuksen pitkää käsittelyaikaa ja sitä, että hänen pakistanilainen puolisonsa on pyydetty kahdesti käymään henkilökohtaisesti Suomen Abu Dhabin edustustossa. Hän katsoo myös, että pakistanilaisia hakijoita kohdellaan syrjivästi, ja ettei hakemuksen käsittelyn etenemisestä ole annettu riittävästi tietoja.

SELVITYS

Maahanmuuttovirasto on antanut 6.11.2019 päivätyn selvityksen, joka lähetetään tämän päätöksen ohessa kantelijalle tiedoksi.

RATKAISU

1 Tapahtumista saatu selvitys

Maahanmuuttovirasto on 27.6.2019 antanut vastauksen kantelijan sille osoittamaan hallintokanteluun. Kanteluvastauksessa Maahanmuuttovirasto selostaa perusteita asianosaisten suulliselle kuulemiselle ja asian käsittelyn viipymiselle. Vastauksessa selvitetään myös kantelijan tiedusteluihin vastaamista. Kantelija on vastauksen mukaan ollut Maahanmuuttovirastoon useita kertoja yhteydessä puhelimitse ja sähköpostitse. Kantelijalle on annettu puhelimitse tietoja hakemuksen käsittelytilanteesta ja arvioitu jäljellä olevaa käsittelyaikaa. Käsittelyaika-arviota on sähköisen asianhallintajärjestelmän merkintöjen mukaan täsmennetty maaliskuussa 2019 ja tämän jälkeen lähes jokaisen yhteydenoton yhteydessä.

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelussa tarkoitettu oleskelulupahakemus on saatettu vireille Enter Finland -palvelussa 18.10.2018, ja hakija on käynyt tunnistautumassa Suomen edustustossa Abu Dhabissa 14.11.2018. Hakemuksen käsittely on aloitettu 29.4.2019. Kantelijalle ja hakijalle on 2.5.2019 lähetetty täydennyspyynnöt toimeentulosta ja pyydetty heitä varaamaan aika suullista kuulemistä varten. Hakija

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

kuultaisiin Abu Dhabissa. Selvityksen mukaan kantelijalle ja hakijalle selitettiin, että laillistetun avioliittotodistuksen esittäminen on yksi avioliiton perusteella myönnettävän oleskeluluvan edellytyksistä, ja koska mikään edustusto ei tällä hetkellä laillista pakistanilaisia asiakirjoja, kuullaan pakistanilaiset hakijat suullisesti perhesiteen selvittämiseksi.

Edustuston kuulemisaikataulun mukaisesti hakijalle annettiin aika kuulemiseen 17.9.2019. Kantelija soitti selvityksen mukaan Maahanmuuttovirastoon 15.5.2019 ja esitti huolensa siitä, että heidän yhteisen lapsensa oli määrä syntyä syyskuussa. Edustusto aikaisti kuulemisaikaa, ja kuuleminen suoritettiin lopulta jo 14.8.2019. Myönteinen oleskelulupapäätös tehtiin 14.8.2019, ja se annettiin tiedoksi Enter Finland -palvelussa 17.8.2019.

Selvityksen mukaan kantelija on tiedustellut hakemuksen käsittelytilannetta ja keinoja käsittelyn nopeuttamiseksi maaliskuussa 2019 ja toimittanut kiirehtimispyynnön hakijan raskauden vuoksi huhtikuussa 2019. Viimeksi mainittuun pyyntöön Maahanmuuttovirasto on selvityksensä mukaan vastannut, ettei raskaus ole peruste kiirehtimiselle.

2 Arviointi

Ulkomaalaislain (301/2004) 64 §:n mukaan haettaessa oleskelulupaa perhesiteen perusteella hakijaa, perheenkokoajaa tai muuta omaista voidaan kuulla suullisesti maahantulon tai oleskeluluvan edellytysten selvittämiseksi. Kuulemisen suorittaa Maahanmuuttovirasto tai Suomen edustuston virkamies.

Lain 69 a §:ssä säädetään, että perhesiteen perusteella tehtyä oleskelulupahakemusta koskeva päätös on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua hakemuksen jättämisestä. Poikkeuksellisissa olosuhteissa päätös voidaan antaa tiedoksi myöhemmin.

Saadun selvityksen mukaan kantelijan puolison oleskelulupahakemuksen käsittely on kestänyt hakijan tunnistautumisesta (14.11.2018) päätöksen tiedoksiantoon (17.8.2019) yhdeksän kuukautta ja kolme päivää. Laissa säädetty enimmäiskäsittelyaika perhesideperusteiselle oleskelulupahakemukselle ylittyy siten kolmella päivällä.

Maahanmuuttovirasto ei ole esittänyt, että hakemuksen käsittelyyn olisi liittynyt poikkeuksellisia olosuhteita. Osaksi hakemuksen käsittelyn viipyminen on aiheutunut Suomen Abu Dhabin edustuston jonotilanteesta. Kanteluvastauksessaan Maahanmuuttovirasto on myöntänyt, että hakemuksen käsittelyn aloittaminen 5,5 kuukautta asian vireille tulon jälkeen on kiistattomasti liian pitkä aika. Virasto on vastauksessaan pahoitellut hakijalle ja kantelijalle pitkästä käsittelyajasta aiheutuvaa harmia.

Selvityksestä ja edellä mainitusta kanteluvastauksesta ilmenee, että hakijan kuuleminen henkilökohtaisesti on ollut hakemuksen ratkaisemiseksi perusteltua. Hakemuksen käsittelyä ei Maahanmuuttoviraston mukaan voida kiirehtiä luotettavan selvityksen saamisen kustannuksella. Virasto viittaa mm. ulkomaalaislain perusteluihin (HE 28/2003 vp, s. 160), joiden mukaan asianosaisia tulisi haastatella, kun oleskelulupaa haetaan avioliiton perusteella, mikäli asiassa ei ole saatu luotettavaa asiakirjaselvitystä hakemuksen tueksi. Samanlainen käytäntö koskee Maahanmuuttoviraston kanteluvastauksen mukaan pakistanilaisten hakijoiden lisäksi muitakin kansalaisuuksia, joiden laillistettujen asiakirjojen saamisen tilanne on vastaava. Suullinen kuuleminen on tavanomainen käytäntö, jota noudatetaan, kun perhesuhteen pätevyyttä ei ole mahdollista todistaa laillistetuilla asiakirjoilla.

Tiedusteluihin vastaamisesta voidaan käytettävissäni olevien asiakirjojen perusteella todeta, että kantelijalle on vastattu niihin yhteydenottoihin, jotka on kirjattu Maahanmuuttoviraston sähköiseen asianhallintajärjestelmään. Kanteluvastauksessaan virasto toteaa, ettei kantelija ole yksilöinyt tarkemmin, mitä hän tarkoittaa viesteillä, joihin hän ei ole saanut vastausta. Kantelija ei ole esittänyt yleisluonteista mainintaa tarkempia tietoja vastaamatta jääneistä yhteydenotoista myöskään oikeuskanslerille osoittamassaan kantelussa. Asiassa ei siten ole perusteita katsoa Maahanmuuttoviraston laiminlyöneen vastata kantelijan yhteydenottoihin ja tiedusteluihin.

3 Johtopäätökset ja toimenpiteet

Maahanmuuttovirasto on kantelussa tarkoitettua perhesideperusteista oleskelulupahakemusta käsitellessään ylittänyt laissa säädetyn yhdeksän kuukauden enimmäiskäsittelyajan kolmella päivällä.

Saatan päätökseni Maahanmuuttoviraston tietoon.

Muilta osin kanteluasiassa ei ole ilmennyt lainvastaista viranomaismenettelyä.

Tämä päätös on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Anu Rätty